

NÁŠ TIP

7 Podzemí Brna

Brno je protkáno bludištěm neprobádaných chodeb, zejména pod Zelným trhem, Pekařskou, Pellicovou, Radnickou a Panskou ulicí. Sklepení jsou hlavně barokní, některá i gotická a renesanční a sahají až do hloubky dvanácti metrů. Zdá se, že nejsou propojena do sítě chodeb jako například ve Znojmě nebo v Jihlavě, avšak dosud nejsou detailně probádána. Občas se konají příležitostné prohlídky nově objevených částí sklepů. Představu o tom, co se pod Brnem skrývá, získáte i návštěvou některé z podzemních restaurací ve středu města, např. pivnice U Pandura, jejíž prostory se táhnou až pod kašnu Parnas na Zelném trhu.

Tajemství brněnského podzemí posílila událost z roku 1976, kdy v centru prasklo potrubí, voda vymlela podzemní prostory a v důsledku toho se propadl ostrůvek tramvaje a silnice v Pekařské ulici. Nešťastnou událost, při níž přišla o život mladá žena, připomíná pamětní deska naproti Fakultní nemocnici U sv. Anny.

Pro lepší dojem je lepší zamířit do Minoritské ulice brzo ráno, večer nebo v neděli, kdy ji nehyzdí stánky s asijským zbožím, rozložené před domy.

Minoritská 6–10

Stará radnice

→ d 5

Nejstarší světská stavba v Brně pochází z první poloviny třináctého století. Původně to byla jednopatrová kamenná budova, opatřená hranolovou věží, stojící na spojnici mezi dvěma hlavními městskými tržišti, Horním a Dolním trhem. Není známo, kdo ji postavil a čemu sloužila původně, ale od poloviny čtrnáctého století až do roku 1935 byla sídlem městské správy.

Areál se průběžně budoval a přistavoval. V prvním patře radniční věže se z nejstarších dob dochovala rozlehlá síň s křížovou klenbou, kterou město užívalo jako trezor pro úschovu městských peněz a písemností a na úschovu cenných předmětů soukromých osob. Na počátku patnáctého století byla budova rozšířena o dům s kaplí Panny Marie (kapli vysvětili roku 1424, o tři sta padesát let později s rostoucími potřebami městské správy byla přeměněna na kancelářské prostory, ve kterých dnes sídlí turistické informační středisko; z původního vzhledu ani barokní malby se nic nedochovalo). Kolem roku 1510 byl v budově proražen klenutý průjezd a brzy nato ozdoben známým kamenným pozdně gotickým portálem od Antonína Pilgrama. Zdobí ho sochy heroldů se znakem Brna, nad nimi jsou sochy městských radních, nahoře ženská postava, alegorie Spravedlnosti. V šestnáctém století vznikl též dům s průjezdem do Mečové ulice a v traktu do dvora renesanční schodiště s arkádovou pavlačí, dílo stavitele P. Gabrího a kameníka A. Silvy. Tito umělci se podíleli též na stavbě věžního ochozu.

Za švédského obléhání města v 17. století byla radniční věž poškozena zásahy dělových koulí. Obnovu komplexu prováděl brněnský architekt Jan Křtitel Erna. Kolem roku 1660 byl do portálu radnice zasažen štít s novým znakem města. V tu dobu byla také původní Justícia nahrazena novou sochou.

Radniční věž byla v roce 1905 zvýšena o pět metrů a původní renesanční bání nahradila kopie se železnou konstrukcí. Postupně se rozšiřující městská administrativa způsobila řadu nešetrných zásahů do radničního komplexu, úřady se pomalu rozšiřovaly i do okolních domů a ty se navzájem propojovaly. Na počátku třicátých let 20. sto-

Přízemí secesních domů na Minoritské ulici si nevšímejte, raději hned zvedněte hlavu k horním patřům

letí už radnice představovala nepřehledný konglomerát budov a sídlo magistrátu bylo roku 1935 přeneseno do Nové radnice.

Při prohlídce, která zahrnuje historickou budovu radnice a věž, uvidíme Křišťálový sál, v němž se konají koncerty, dále nejstarší část radnice, tzv. Klenotnici, vystoupáme na třiašedesát metrů vysokou věž, přístupnou veřejnosti od roku 1972, navštívíme působivý Freskový sál a všimneme si barevné vitráže z roku 1893, která ukončuje renesanční pavlač.

V předním průjezdu u vstupu do informačního střediska visí dva symboly města, drak a dřevěné kolo (byly sem přemístěny z druhého průjezdu do Mečové ulice v roce 1986), opředené pověstmi (→ Procházka Po stopách brněnských pověstí).

Radnická 8; duben–září denně 9–17 hod., poslední prohlídka půl hodiny před koncem otevírací doby

Starobrněnské opatství s bazilikou Nanebevzetí P. Marie

→ str. 119, F 10

→ Procházka Od Přemysla Otakara II. k Elišce Rejčce

Stránská skála

→ východně od str. 121, F 16

Národní přírodní památka o rozloze 16 hektarů na jihovýchodě města. V této oblasti se vyskytuje pozoruhodná vápencová květena a řada chráněných druhů rostlin. Zároveň jde o významné paleontologické naleziště, na němž byly objeveny kosti pravěkých zvířat a primitivní nástroje prvních obyvatel této oblasti, dochovaly se zde stopy nejstaršího doloženého užívání ohně ve střední Evropě. Skála je protkána krasovými prostorami a rozsáhlým systémem chodeb z konce druhé světové války, do nichž měla být přenesena zařízení zbrojovky. Oblíbené výletní místo i přes neromantický výhled na blízkou spalovnu.